

ουρανός

ουρανός, ο, πλ. **ουρανοί οι** κ. **ουράνια** (βλ. λ.) **τα**, ουσ. [<αρχ. οὐρανός], ο ουρανός. **1.** (γενικά) επιστέγασμα με μορφή θόλου: «θέλω ν' αλλάξω τον ουρανό τ' αυτοκινήτου μου, γιατί αυτός που έχει πάλιωσε». **2.** η κατοικία του Θεού, η αιώνια βασιλεία (συνήθως στον πλ.): «εδώ βασανίστηκε, αλλά θα ανταμειφθεί στους ουρανούς». (Ακολουθούν 42 φρ.).

- *ανέβηκε στον ουρανό ή ανέβηκε στους ουρανούς*, **α.** πέθανε και σίγουρα η ψυχή του πήγε στον Παράδεισο: «ήταν τόσο καλός άνθρωπος ο συγχωρεμένος, που σίγουρα ανέβηκε στον ουρανό». **β.** έκφραση με την οποία θέλουμε να καθησυχάσουμε ένα μικρό παιδί που αντιμετωπίζει το χαμό στενού συγγενικού του προσώπου: «μη στενοχωριέσαι για τον πατερούλη, παιδί μου, γιατί ανέβηκε στους ουρανούς κι είναι μαζί με τον Θεούλη». Από το ότι σύμφωνα με τη χριστιανική θρησκεία, ο ουρανός θεωρείται η κατοικία του Θεού και των Αγίων·

- *άνοιξαν οι καταρράχτες τ' ουρανού και πιο σπάνια άνοιξαν οι καταρράχτες των επτά ουρανών*, βρέχει ραγδαία, κατακλυσμιαία: «τ' απόγευμα άνοιξαν οι καταρράχτες τ' ουρανού και πλημύρισε όλη η πόλη»·

- *άνοιξαν οι κρουνοί τ' ουρανού*, βλ. *συνηθέστ. άνοιξαν οι καταρράχτες τ' ουρανού*·

- *άνοιξαν οι ουρανοί*, βλ. φρ. *άνοιξαν τα ουράνια*, λ. *ουράνια*·

- *απέχουν όσο ο ουρανός απ' τη γη*, τα άτομα ή τα πράγματα για τα οποία γίνεται λόγος, διαφέρουν πάρα πολύ μεταξύ τους: «βγήκαν απ' την ίδια κοιλιά κι όμως αυτά τ' αδέρφια απέχουν όσο ο ουρανός απ' τη γη || έχουμε και οι δυο αυτοκίνητο, αλλά απέχουν όσο ο ουρανός απ' τη γη, γιατί το δικό μου είναι Μερσεντές και το δικό σου ένα απλό κατσαριδάκι»·

- *βαρύς ουρανός*, που έχει πολλά σύννεφα, ο πολύ συννεφιασμένος: «απ' το πρωί είναι βαρύς ο ουρανός, κι όπου να 'ναι θα βρέξει». (Λαϊκό τραγούδι: *είναι βαρύς, βαρύς ο ουρανός και κλαίει απελπισμένα*)·

- *βλέπω θάλασσα κι ουρανό*, βλ. λ. [θάλασσα](#)·

- *βρίσκομαι στον έβδομο ουρανό ή βρίσκομαι στους επτά ουρανούς*, βλ. φρ. *πετάω στον έβδομο ουρανό*·

- *δώρο εξ ουρανού*, βλ. λ. [δώρο](#)·

- *είδα τον ουρανό με τ' άστρα*, βλ. φρ. *είδα τον ουρανό σφοντύλι*·

- *είδα τον ουρανό σφοντύλι*, **α.** ζαλίστηκα από δυνατό χτύπημα που δέχτηκα στο κεφάλι ή στο πρόσωπο: «μου 'ρθε στα καλά καθούμενα μια πέτρα στο κεφάλι κι είδα τον ουρανό σφοντύλι || μου άστραψε έναν μπάτσο, που είδα τον ουρανό σφοντύλι». Συνών. *είδα αστεράκια / είδα αστράκια / είδα πεταλούδες / είδα πουλάκια / είδα τον ουρανό με τ' άστρα*. **β.** ένιωσα πολύ άσχημα από απροσδόκητο κακό: «η τράπεζα απαγόρευσε κάθε εκταμίευση κι είδα τον ουρανό σφοντύλι»·

- *είμαι στον έβδομο ουρανό ή είμαι στους επτά ουρανούς*, βλ. φρ. *πετώ στον έβδομο ουρανό*·

- *έπεσε απ' τον ουρανό*, λέγεται για κατάσταση, αντικείμενο ή άτομο που προέκυψε ακριβώς τη στιγμή που το χρειαζόμαστε, σαν να ήταν σταλμένο από το Θεό: «αυτή η κληρονομιά έπεσε απ' τον ουρανό και σώθηκα || αυτός ο άνθρωπος έπεσε απ' τον ουρανό, γιατί τον γνώρισα ακριβώς τη στιγμή που τον είχα απόλυτη ανάγκη»·

- *η βασιλεία των Ουρανών*, βλ. λ. [βασιλεία](#)·

- *η κότα όταν πίνει νερό, κοιτάζει και τον ουρανό*, βλ. λ. [κότα](#)·

- *η μύτη του φτάνει στον ουρανό*, βλ. λ. [μύτη](#)·

- *θολός ουρανός*, που είναι συννεφιασμένος: «απ' το πρωί ένας θολός ουρανός πλάκωνε την ψυχή μου»·
- *καθαρός ουρανός*, που δεν έχει σύννεφα, ο ανέφελος: «στον καθαρό ουρανό δεν υπήρχε το παραμικρό συννεφάκι»·
- *καθαρός ουρανός αστραπές δε φοβάται*, όποιος δεν έχει κάνει κάτι κακό ή παράνομο, δεν έχει να φοβάται τίποτα: «αν πρέπει να φοβάται κάποιος, αυτός είσαι εσύ με τις ατέλειωτες λοβιτούρες σου, γιατί, όσον αφορά εμένα, καθαρός ουρανός αστραπές δε φοβάται». (Λαϊκό τραγούδι: **καθαρός ουρανός δε φοβάται αστραπές, κεραυνούς, καταιγίδες, όπως στρώνει καθένας κοιμάται κι απορώ πώς εσύ δεν το είδες**)·
- *κατεβάζω τον ουρανό με τ' άστρα*, βλ. *συνηθέστ. τάζω τον ουρανό με τ' άστρα*·
- *κίνησε γη και ουρανό*, βλ. λ. [γη](#)·
- *μαύρος ουρανός*, που είναι πολύ συννεφιασμένος: «απ' το πρωί ήταν μαύρος ο ουρανός και τ' απόγευμα άρχισε να βρέχει»·
- *με πάει στους ουρανούς (κάτι)*, με κάνει πολύ χαρούμενο, πολύ ευτυχισμένο κάτι: «η θετική στάση που κρατάς απέναντί μου, με πάει στους ουρανούς». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας παράνομος δεσμός με τυραννάει, μα το φινάλε του να δούμε πού θα βγει, τη μια νομίζω πως **στους ουρανούς με πάει** και μια στον Άδη τα σκοτάδια μ' οδηγεί*)·
- *μου ζητάει να κατεβάσω τον ουρανό με τ' άστρα*, μου ζητάει να πραγματοποιήσω πράγματα ακατόρθωτα: «θα μου δώσει το δάνειο που θέλω, αλλά μου ζητάει να κατεβάσω τον ουρανό με τ' άστρα»·
- *μου 'ρθε ο ουρανός σφοντύλι*, βλ. *φρ. είδα τον ουρανό σφοντύλι*·
- *να πέσει ο ουρανός να με πλακώσει!* έκφραση για να γίνουμε πιστευτοί σε αυτά που λέμε σε κάποιον: «αν νομίζεις πως σου λέω ψέματα, να πέσει ο ουρανός να με πλακώσει!». Συνοδεύεται συνήθως από νεύμα του κεφαλιού που δείχνει ψηλά. Η έκφραση αυτή χρησιμοποιείται όταν ο ομιλών βρίσκεται στο ύπαιθρο. Όταν βρίσκεται σε κλειστό χώρο, χρησιμοποιεί το *να πέσει το ταβάνι να με πλακώσει(!)*·
- *όσα βρέχει ο ουρανός, η γη τα καταπίνει*, βλ. λ. [γη](#)·
- *πάτησε στ' αβγό κι έφτασε στον ουρανό*, βλ. λ. [αβγό](#)·
- *περιμένει το μάννα απ' τον ουρανό ή περιμένει το μάννα εξ ουρανού ή περιμένει το μάννα τ' ουρανού*, βλ. λ. [μάννα](#)·
- *πετώ στον έβδομο ουρανό ή πετώ στους εφτά ουρανούς*, είμαι πάρα πολύ χαρούμενος, είμαι πολύ ευτυχισμένος: «απ' τη μέρα που πήρε ο γιος μου το πτυχίο του γιατρού, πετώ στον έβδομο ουρανό»·
- *πήγε στον ουρανό ή πήγε στους ουρανούς*, βλ. *φρ. ανέβηκε στον ουρανό*·
- *σαν τ' άστρα τ' ουρανού*, βλ. λ. [άστρο](#)·
- *σαν το μάννα απ' τον ουρανό ή σαν το μάννα εξ ουρανού*, βλ. λ. [μάννα](#)·
- *στον ουρανό το(ν) γύρευα και στη γη το(ν) βρήκα*, λέγεται στις περιπτώσεις που ψάχνουμε επίμονα και στα πιο απίθανα μέρη να βρούμε κάποιον ή κάτι, και ξαφνικά το(ν) βλέπουμε ανέλπιστα μπροστά μας ή τον συναντούμε ανέλπιστα στο πιο πολυσύχναστο μέρος·
- *τα λεφτά δεν πέφτουν απ' τον ουρανό*, βλ. λ. [λεφτά](#)·
- *τα χρήματα δεν πέφτουν απ' τον ουρανό*, βλ. λ. [χρήμα](#)·

- *τάζω τ' άστρα τ' ουρανού*, βλ. φρ. *τάζω τον ουρανό με τ' άστρα*. (Λαϊκό τραγούδι: *στης Κοκκινιάς τη γειτονιά με γέλασαν δυο μάτια, μωρό μου, μου **τάξαν τ' άστρα τ' ουρανού** και ψεύτικα παλάτια*).

- *τάζω τον ουρανό με τ' αστέρια*, βλ. συνηθέστ. *τάζω τον ουρανό με τ' άστρα*. (Λαϊκό τραγούδι: *το προσκλητήριο που σου 'πεσε απ' τα χέρια όχι δε γίνεται δεν είναι δυνατόν εσύ που μου 'ταζες τον ουρανό με τ' αστέρια δε θέλεις στο γάμο σου τώρα να είμαι παρόν*).

- *τάζω τον ουρανό με τ' άστρα*, υπόσχομαι πολλά όμορφα και μοναδικά πράγματα σε κάποιον για να πετύχω το σκοπό μου: «για να την πείσει να τον παντρευτεί, της έταξε τον ουρανό με τ' άστρα». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν ξαναπαίζω ζάρια πια ούτε ραμί και πάστρα, μακάρι να μου **τάξουνε τον ουρανό με τ' άστρα***). Συνών. *τάζω λαγούς με πετραχήλια*.

- το ζωνάρι τ' ουρανού, βλ. λ. [ζωνάρι](#).

- τον στέλνω στον έβδομο ουρανό ή τον στέλνω στους εφτά ουραμούς, του προξενώ μεγάλη χαρά, μεγάλη ευτυχία: «η πληροφορία πως ήταν ο μοναδικός εξάρης στο τζόκερ, τον έστειλε στον έβδομο ουρανό || η κίνηση του παλικάριού να 'ρθει να ζητήσει το χέρι της κόρης του, τον έστειλε στους εφτά ουραμούς».

- υψώνω τα χέρια στον ουρανό, βλ. λ. [χέρι](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας